

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Pirmsskolas izglītības iestādes statuss. Aktuālais normatīvajos aktos

Ivans Jānis Mihailovs

2021.gada 22.marts

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Izglītības iestāde

valsts, pašvaldību, valsts augstskolu vai citu juridisko vai fizisko personu dibināta iestāde, kuras uzdevums ir izglītības programmu īstenošana (IL 1.panta 7.punkts)

komercsabiedrība, kurai izglītības programmu īstenošana ir viens no darbības veidiem (IL 1.panta 7.punkts)

Starptautiskā skola – Latvijas Republikā reģistrēta juridiskās vai fiziskās personas dibināta izglītības iestāde, kura Latvijas Republikā īsteno citas Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts, Eiropas skolu augstākās valdes vai Starptautiskā bakalaurāta organizācijas atzītu izglītības programmu Eiropas Savienības dalībvalstu un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalstu oficiālajās valodās. (Starptautisko skolu likuma 1.panta 1.punkts)

privātā izglītības iestāde – juridiskās vai fiziskās personas dibināta izglītības iestāde, izņemot valsts, pašvaldības vai valsts augstskolas izglītības iestādi, kā arī komercsabiedrība ar valsts, pašvaldības vai valsts augstskolas kapitāla daļu, kuram viens no darbības veidiem ir izglītības programmu īstenošana (IL 1.panta 19.punkts)

Viens no pamatuzdevumiem

- Izglītības iestāde nodrošina estētisku, funkcionālu, drošu un izglītojamā vispusīgai attīstībai labvēlīgu mācību un audzināšanas vidi (MK 480)
- Izglītības programmas tiek īstenotas personas dzīvībai un veselībai drošos apstākļos (IL 36).

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Regulējums

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1.panta 3. un 6.punkts:

Iestāde – institūcija, kura darbojas publiskas personas vārdā un kurai ar normatīvo aktu noteikta kompetence valsts pārvaldē, piešķirti finansu līdzekļi tās darbības īstenošanai un ir savs personāls.

Pastarpinātā pārvalde – atvasinātu publisku personu iestādes un amatpersonas.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 5.panta otrā daļa:

Pastarpinātās pārvaldes iestādes, darbojoties jomā, kas ar likumu nodota attiecīgās atvasinātās publiskās personas autonomā kompetencē, pārstāv šo publisko personu.

Atvasinātā publiskā persona, piemēram, pašvaldība, ir atbildīga par pastarpinātās pārvaldes iestāžu darbību.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Izglītības iestādei vienlaikus ir vairāki statusi

Piemēram:

- **Izglītības iestāde**, kura reģistrēta Izglītības iestāžu reģistrā
- Juridiskas personas – pašvaldības – dibināta **pastarpinātās pārvaldes iestāde** vai pašvaldības struktūrvienība / iestāde
- **Bērna uzraudzības pakalpojuma sniedzējs**, kurš reģistrēts Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrā
-

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Izglītības iestādes patstāvība

Izglītības iestāde ir patstāvīga

- izglītības programmu izstrādē un īstenošanā,
 - darbinieku izraudzīšanā,
 - finanšu, saimnieciskajā un citā darbībāsaskaņā ar Izglītības likumu, citiem likumiem un normatīvajiem aktiem un izglītības iestādes nolikumu (IL 28.pants).

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Iestādes darbības pamatprincipi (VPIL 10.pants)

1. Pakļautība likumam un tiesībām. Darbība noteiktās kompetences ietvaros, atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim.
 2. Cilvēktiesību ievērošana.
 3. Darbība sabiedrības interesēs. Samērīga privātpersonas tiesību un tiesisko interešu ievērošana.
 4. Labas pārvaldības ievērošana.
 5. Nepārtraukts pilnveides process, efektivitātes princips.
 6. Sabiedrības informēšana par savu darbību.
 7. Pieejamības princips.
- Citi principi.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Svarīgākie principi izglītībā

- Bērna / Izglītojamā tiesību un interešu prioritāte
- Atbildības princips

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Bērna / Izglītojamā tiesību un interešu prioritāte

- Tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu / izglītojamo, bērnu / izglītojamā tiesības un intereses ir prioritāras
- Bērna labākās intereses visās darbībās, kas tieši vai netieši skar vai var skart bērnu
- Bērncentrētā / Cilvēkcentrētā pieeja – mācību process, kura centrā ir izglītojamie un viņu vajadzības, tiek balstīts uz demokrātijas principiem, nodrošinot izglītojamajiem iespēju kļūt par aktīviem dalībniekiem, apzināties individuālo atbildību, lēmumu pieņemšanas un izvēles izdarīšanas nozīmību
- Cieņpilnā komunikācija

Projekta "PuMPuRS":

Metodiskie materiāli // <http://www.pumpurs.lv/lv/informativie-materiali>

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Bērna unikalitāte

Ikviens bērns ir neatkārtojams un katra situācija jāizvērtē atbilstoši attiecīgā bērna unikalitātei

(ANO Bērnu tiesību komiteja, 2013,
76.punkts).

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Ikvienam ir vienādas tiesības uz labu, pieejamu, kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību!

Ikvienam ir tiesības iegūt izglītību neatkarīgi no mantiskā un sociālā stāvokļa, rases, tautības, etniskās piederības, dzimuma, reliģiskās un politiskās pārliecības, veselības stāvokļa, nodarbošanās un dzīvesvietas (Izglītības likuma 3.1 pants)

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Aktualitāte (BTAL) – bērnu vajadzību izvērtēšana

- Valsts nodrošina visiem bērniem vienādas tiesības un iespējas iegūt izglītību atbilstoši katra spējām.
- Valsts un pašvaldība nodrošina visiem bērniem **speciālo vajadzību izvērtējumu**, uzsākot obligāto izglītību,
un
- nodrošina bērna vajadzībām atbilstošus individuālus pedagoģiskā un psiholoģiskā atbalsta pasākumus valsts, pašvaldības un privātajās izglītības iestādēs.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Pedagoģiski psiholoģiskais atbalsta dienests

- vienotas valsts agrīnās prevencijas sistēmas izveide bērnu attīstības vajadzību kompleksai novērtēšanai un attīstības potenciāla stiprināšanai;
- agrīnās prevencijas pakalpojumu īstenošana, sniedzot šādus pedagoģiski psiholoģiskā atbalsta pakalpojumus:
 1. bērnu attīstības vajadzību agrīna personalizēta novērtēšana;
 2. bērnu attīstības potenciālo risku un attīstības traucējumu savlaicīga identificēšana un padziļināta izvērtēšana;
 3. agrīna pedagoģiski psiholoģiskā atbalsta pakalpojumu (intervences) sniegšana (to koordinācija) bērniem un jauniešiem ar nepietiekamas vai deviāntas attīstības riskiem vai attīstības grūtībām dažādos attīstības vecumposmos;
 4. mācību un konsultāciju sniegšana bērniem, vecākiem un ģimenēm;
- sākot ar 2021. gada septembri, pašvaldību pedagoģiski medicīnisko komisiju darbības reorganizācijas risinājumu izstrāde, izlīdzinot pakalpojumu kvalitātes atšķirības un paaugstinot to pieejamību reģionos;
- bērniem ar speciālām vajadzībām noteikto atbalsta pasākumu īstenošanas uzraudzība un rezultātu izvērtēšana;
- bērnu attīstības vajadzību monitoringa nodrošināšana;
- metodiskā atbalsta un tālākizglītības nodrošināšana pedagogiem un citiem speciālistiem.

Izstrādātie grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā:

Valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, ievēro bērna labākās intereses visās darbībās, kas tieši vai netieši skar vai var skart bērnu:

- 1) novērtējot jebkuru ar bērnu saistītu gadījumu;
- 2) rīkojoties jebkādā ar bērnu saistītā lietā;
- 3) pieņemot jebkuru lēmumu saistībā ar bērnu.

Valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas, citas fiziskās un juridiskās personas, tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, nosakot bērna labākās intereses, nodrošina bērna situācijas ilgtspējīgu risinājumu.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Atbildības princips

- Pedagoģa pamatpienākums – radoši un atbildīgi piedalīties attiecīgo izglītības programmu īstenošanā
- Pedagoģi ir atbildīgi par savu darbu, tā metodēm, paņēmieniem un rezultātiem (Izglītības likuma 51.pants)
- Atbildība – pienākums pildīt noteiktas saistības (ir atkarīga no novērtējuma, prasmes, spējas, kompetences un statusa)
- Atbildība nozīmē savu pienākumu apzināšanos un pildīšanu, gatavību skaidrot savas rīcības būtību un motīvus, kā arī atzīt un pieņemt savas rīcības sekas

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Prioritātes

Saskaņota pedagoģiska darbība – izglītības iestāde īsteno kopīgu savai misijai, izvirzītajiem mērķiem un stratēģijām atbilstošu pedagoģisko pieeju, veicina pārmaiņas izglītības iestādes mērogā un **veido kopīgu redzējumu** par mācīšanu un mācīšanos

Sadarbība visos līmeņos, iekļaujot izglītības iestādes vadību, pedagogus, izglītojamos, viņu vecākus, vietējo sabiedrību, pašvaldību, izglītības politikas veidotājus, biznesa un dažādu profesiju pārstāvjus, ir galvenais līdzeklis un mehānisms vienotas skolas (*whole school*) īstenošanai (European Commission, 2015).

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Tādējādi (Pirmsskolas vadlīnijas)

tiek **respektēta bērnu dažādība** pēc dzimuma, etniskās piederības, reliģiskās pārliecības, veselības stāvokļa, valodas, intelektuālās attīstības un citām pazīmēm, ievērojot diskriminācijas aizliegumu, kā arī **novērtētas bērna individuālās spējas un talanti**;

tiek **nodrošinātas bērna individuālās vajadzības**, ievērojot vides pieejamības principus, tādējādi **palielinot** ikviena bērna **līdzdalības iespējas**, kā arī **veicinot savstarpējo dialogu** un **nodrošinot** sadarbībā balstītu profesionālu **atbalstu**;

tiek **īstenota** bērna, pedagogu, vecāku / likumisko pārstāvju mērķtiecīga, atbalstoša, uz bērna mācīšanās un attīstības vajadzībām vērsta **sadarbība**, iesaistot vecākus / likumiskos pārstāvjus bērna mācīšanās procesā un **nodrošinot** regulāru **atgriezenisko saiti** par bērna sniegumu un sasniegumiem.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

2020.gada UNESCO ziņojums «INCLUSION AND EDUCATION»

Nozīmīgs šķērslis iekļaujošai izglītībai ir neticība, ka tāda ir iespējama un nepieciešama.

Mazāk kā 10% valstu ir likumdošana, kas pilnībā atbalsta iekļaujošu izglītību. Lai gan 68% valstu ir definējušas, kas ir iekļaujoša izglītība, tikai 57% no šīm definīcijām aptver vairāk nekā vienu atstumto grupu.

Ekspertu skatījumā izcelsme, identitāte un spējas (piemēram, dzimums, vecums, dzīves vieta, nabadzība, invaliditāte, reliģija, migranta statuss, seksuālā orientācija u.c.) vēl aizvien nosaka daudzu bērnu un jauniešu izglītības iespējas.

Ne tikai mācību grāmatas, bet arī skolotāji nav gatavi iekļaujošai izglītībai. Piemēram, katrs trešais skolotājs atzina, ka mācību procesā neņēma vērā skolēnu kultūras daudzveidību, katrs ceturtais skolotājs vēlas iegūt papildu zināšanas un prasmes darbam ar bērniem ar īpašām vajadzībām.

Sabiedrības diskriminējošā attieksme pret dzimumu, invaliditāti, rasi vai reliģiju ietekmē bērnu drošību.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Izglītības iestādes vadītāja pienākumi (VPIL)

Organizē iestādes funkcijas pildīšanu un atbild par to, vada iestādes administratīvo darbu, nodrošinot tā nepārtrauktību, lietderību un tiesiskumu.

Ja normatīvajā aktā nav noteikts citādi, iestādes vadītājs:

- 1) pārvalda iestādes finansu, personāla un citus resursus;
- 2) nosaka iestādes pārvaldes amatpersonu un darbinieku pienākumus;
- 3) ieceļ amatā un atbrīvo no tā amatpersonas, pieņem darbā un atlaiž no tā darbiniekus;
- 4) nodrošina iestādes gadskārtējā darbības plāna un budžeta pieprasījuma izstrādi;
- 5) izveido iestādes iekšējās kontroles sistēmu, kā arī uzrauga un uzlabo to;
- 6) nosaka pārvaldes lēmumu priekšpārbaudes un pēcpārbaudes kārtību.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Izglītības iestādes vadītāja atbildība (IL un VIL)

Izglītības iestādes vadītājs atbild par:

- izglītības iestādes darbību un tās rezultātiem, izglītības programmu īstenošanu;
- izglītības iestādes darbību reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu;
- intelektuālo, finanšu un materiālo līdzekļu racionālu izmantošanu;
- izglītības iestādes nodrošināšanu ar pedagogiem;
- izglītojamo speciālo vajadzību apzināšanu un viņu izglītošanu atbilstoši speciālās izglītības programmām.

Nosaka izglītības iestādes darbinieku darba samaksu, kas nav mazāka par Ministru kabineta noteikto darba samaksu.

Pienākums nodrošināt izglītības iestādes padomes/pašpārvaldes izveidošanu un darbību.

Pienākums nodrošināt izglītības iestādes piekļuvi bibliotekārajiem, informācijas un karjeras attīstības atbalsta pakalpojumiem.

Pienākums pārlicināties par to, vai uz personu nav attiecināmi Izglītības likumā / Bērnu tiesību aizsardzības likumā noteiktie ierobežojumi strādāt par pedagogu.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Darba devēja pamatpienākumi (Darba likums)

- Sniegt darbiniekiem nepieciešamo informāciju;
- Nodrošināt taisnīgus, drošus un veselībai nekaitīgus darba apstākļus;
- Nodrošināt darba organizāciju un darba apstākļus, lai darbinieks varētu izpildīt viņam uzticēto darbu;
- Rakstveidā informēt par apstākļiem, kuri ir darba līguma uzteikuma pamatā, pierādīt, ka darba līguma uzteikums ir tiesiski pamatots.
- Viens no mērķiem – bērna drošība, kā arī viņa veselības un dzīvības maksimāla aizsardzība (BTAL).

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Nacionālais attīstības plāns 2021 – 2027

Iekļaujošas izglītības nozīmīgs elements ir **labbūtības nodrošināšana un empātijas veidošana** jaunajā paaudzē.

Lai to nodrošinātu, nepieciešams atbalsts katram bērnam un jauniešiem, kā arī pedagogam, stiprinot izglītības iestādes un veidojot stratēģisku un ilgtspējīgu metodiskā atbalsta sistēmu.

Izglītības iestādēs nepieciešama fiziski un emocionāli droša un atbalstoša vide, kā arī katra bērna mācīšanos un izaugsmi atbalstoša sistēma un nosacījumi, tai skaitā bērnu un jauniešu ar speciālām vajadzībām iekļaušana, atbalsts sociālekonomiskajiem riskiem pakļautajiem bērniem un jauniešiem un emocionālās un fiziskās vardarbības izskaušana

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Nacionālais attīstības plāns 2021 – 2027 Uzdevumi

Pirmsskolas izglītības kvalitātes nodrošināšana
visiem attiecīgā vecuma bērniem!

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Aktualitātes izglītības iestāžu reģistrācijā (grozījumu izdarīšana VIIS)

No **2020. gada 1. septembra** izglītības iestādēm ir pienākums pašām aktualizēt Izglītības iestāžu reģistrā norādāmo informāciju:

- par izglītības iestādes vadītāju (sadaļā "Personas");
- par izglītības programmas **īstenošanas vietas adresi/ēm** (sadaļā "Adreses");

Ievadot izglītības programmu īstenošanas vietas adresi, *Papildinformācijas* laukā, jāievada arī informācija par pēdējiem saņemtajiem atzinumiem no Veselības inspekcijas un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta!

- par nolikumu (sadaļā "Pamatdati", pievienojot to VIIS un ievadot tā apstiprināšanas datumu).
- Amatspersonai ir tiesības pārliecināties par izglītības iestādes vai institūcijas reģistrā ievadītās informācijas atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Nav uzskatāma par izglītības programmas īstenošanas vietu

Vieta, kur tiek īstenots:

- individuāls darba vidē balstītu mācību plāns,
- praktiskās mācības,
- mācību prakse,
- starpdisciplinārs kurss "Projekta darbs" (veicot pētniecības, jaunrades vai sabiedrisko darbu),
- izglītojamo interesēm atbilstošs specializēts kurss, iesaistot partnerus u.c.

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Paraugnolikumi

04.03.2021. Izglītības un zinātnes ministrija
apstiprinājusi

jaunus izglītības iestāžu paraugnolikumus
(<https://ikvd.gov.lv/aktualitates/>)

Nolikumu groza ar nolikumi, t.i., jauns nolikums (nākamais numurs) – Grozījumi iestādes nolikumā

Atceramies! Ar Nolikumu un citiem iekšējiem normatīvajiem aktiem darbinieki ir jāiepazīstina!

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Izglītības iestādes nolikums – lūgums pievērst uzmanību!

- Vai ir pareizs izglītības iestādes un dibinātāja nosaukums?
- Vai ir pareizas adreses?
- Vai mērķi un uzdevumi atbilst pirmsskolas izglītības vadlīnijās noteiktajam?

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Jautājums: izziņas par PI programmas
apgūšanu izsniegšana, pirmsskolu beidzot -
vai tāda vēl ir aktuāla?

Vadlīniju 15.punkts

Pirmsskolas izglītības apguves nobeigumā pedagogs novērtē un apraksta, kādi ir bērna sasniegumi attiecībā pret šajos noteikumos noteiktajiem obligātā satura apguves plānotajiem rezultātiem.

Pedagogs rakstiski par to informē vecākus / bērna likumisko pārstāvi.

Normatīvie akti

Ārējie normatīvie akti

- Latvijas Republikas Satversme
- Likumi
- Ministru kabineta noteikumi
- Pašvaldību saistošie noteikumi
- +
- Eiropas un starptautiskie akti

Iekšējie normatīvie akti

- Nolikums, reglaments – iestādes, iestādes institūcijas vai struktūrvienības uzbūve un darba organizācija
- Instrukcija – ārējo normatīvo aktu vai vispārējo tiesību principu piemērošana
- Ieteikumi – normatīvajos aktos piešķirtās rīcības brīvības izmantošana
- Iekšējie noteikumi – pārvaldes lēmuma pieņemšanas procedūra, pārvaldes amatpersonu un citu darbinieku pienākumu pildīšana, uzvedības noteikumi utt.

Izdod:

- 1) uz normatīvā akta pamata;
- 2) pats pēc savas iniciatīvas savas kompetences jautājumos.

Normatīvie akti regulē vienveidīgus jautājumus / gadījumu, kuri atkārtojas

Izglītības kvalitātes
valsts dienests

Paldies par uzmanību!

